

**DEVLET BAKANI VE BAŐBAKAN YARDIMCISI SN.
ABDULLATİF ŐENER'İN BASEL-II'YE GEÇİŐE
İLİŞKİN KONUŐMA METNİ**

Değerli Basın Mensupları ve Konuklar;

Teknolojik geliŐmeler ve liberalleŐmelerin etkisiyle, mali kurumlar global dűzeyde faaliyette bulunmaya baŐlamıŐ ve birçok yeni nesil finansal araçların ortaya çıkmasına neden olmuŐtur.

Finansal piyasalardaki ve araçlardaki bu hızlı geliŐmeler, dűzenleme ve denetleme otoritelerinin denetim sűreçlerini gűzden geçirme zorunluluęunu ortaya çıkarmıŐtır.

Denetim otoriteleri bu geliŐmeler paralelinde; riske dayalı sermaye yeterlilięi dűzenlemeleri (Basel-I ve ardından Basel-II) ve risk odaklı denetim sistemlerine geçme gereęi duymuŐlardır.

BASEL I

Bankacılıkta uluslar arası dűzeyde ilk riske dayalı sermaye yeterlilięi dűzenlemesini, 1988 yılında yűrűrlűęe konulan Basel-I oluŐurmaktadır.

Basel-I geçen sűre içerisinde uluslar arası dűzeyde genel kabul gűren bir standart oluŐturmuŐ ve halen yaklaşık 120 civarında űlkede uygulanmaktadır.

Basel-I, 1988'de yayımlanan orijinal metinde yalnızca kredi riski için sermaye gereksinimi hesaplamasını öngörmekteydi.

Uzlaşya, 1996 yılında yapılan ilave ile bankaların kredi riskinin yanında piyasa riskleri için de yasal sermaye bulundurması esası getirilmişti.

BASEL-II

Değerli Konuklar;

Zamanla mali piyasaların, daha da gelişmesi ve işlemlerin karmaşıklaşması sonucu, Basel-I kriterlerinin yetersiz kaldığı görülmüş ve yeni standartlar için çalışma başlatılmıştır.

1998 yılından itibaren başlayan ve 2004 yılına kadar devam eden yeni uzlaş çalışmalarıyla, sermaye yeterliliğine bakış açısı önemli derecede değişmiştir.

Bu çalışmaların sonucu olarak hazırlanmış olan Basel-II ile bankaların riskleri daha kapsamlı ve riske daha duyarlı bir şekilde ele alınmaktadır.

Basel-II, yalnızca sermaye yeterliliği bölümünden ibaret olan Basel-I'den farklı olarak 3 yapısal blok üzerine inşa edilmiştir.

Bunlar;

1. Yapısal Blok: Sermaye Yeterliliği,
2. Yapısal Blok: Denetim Otoritesinin İncelemesi ve
3. Yapısal Blok: Piyasa Disiplini.

Basel-II ile kredi riskine yaklaşım önemli derecede değiştirilirken, ilk defa diğer bir önemli risk olan operasyonel risk için de sermaye yükümlülüğü getirilmiştir.

Yeni Uzlaş, halen uygulanmakta olan eski uzlaşdan daha kapsamlı amaç ve hedeflere sahiptir:

- Finansal sistemin güvenilir ve sağlam bir şekilde işlemlerini sağlamak.
- Bulundurulan sermayenin maruz bulunulan risklerle daha sağlıklı bir şekilde ilişkilendirilmesini sağlamak.
- Bankaların risk yönetimi kabiliyetlerinin geliştirilmesini teşvik etmek.
- Uluslar arası bankalarla yerel bankalar arasındaki rekabetçi eşitliği güçlendirmek.

Basel-II, yalnızca sermaye yeterliliğinin hesaplandığı bir hesaplama süreci değildir. Basel-II'de, risklerin ölçümünün yanında büyük oranda risklerin yönetimine odaklanılmaktadır.

Basel II yalnızca uyulması gereken bir düzenleme, bankaların denetim otoritesi için hesaplamaları gereken bir rasyonun hesaplanma sürecinden ibaret bir konu da değildir. Basel II, geleneksel bankacılıktan tamamen farklı olan 2000'li yılların çağdaş bankacılığının gereklerini yerine getirmeye yönelik uluslar arası bir düzenleme ve denetleme yaklaşımının ürünüdür.

Basel-II ile getirilen standartlar bankaların sağlam ve güvenilir risk yönetimi sistemlerine sahip olmalarını ve bu sistemlerini

etkin bir şekilde işletmelerini sağlamaya yönelik olarak belirlenmiştir.

Basel-II'nin gelişmekte olan ülke ekonomileri üzerinde birçok olumsuz etkilerinin olabileceği ve ekonomideki konjonktürel dalgalanmaların şiddetini artırabileceği hususlarında çeşitli eleştiriler mevcuttur.

Bununla birlikte, özellikle etkin risk yönetimini teşvik etmesi, yasal sermayenin riske daha duyarlı hale gelmesi, piyasa disiplinini artırıcı hükümlerin yer alması nedeniyle, Basel II bazı maliyetler içeren ancak doğru yönde atılmış bir adım olarak değerlendirilebilir.

Biz ülke olarak, uluslar arası uygulamalara paralel olarak Basel-II için gerekli altyapının gerek denetim otoritemiz olan BDDK'da, gerekse bankacılık sektöründe tesis edilmesinin gerekli olduğu inancındayız.

Bu altyapının oluşturulmasıyla bankacılık sisteminin daha sağlam ve güvenilir bir şekilde faaliyet göstereceği, bu sayede finansal istikrarın sağlanmasına önemli katkılarda bulunulacağını düşünüyoruz.

Ülkemiz açısından Basel-II'yi ele alırken göz önünde bulundurulması gereken bir takım önemli hususlar bulunmaktadır. Bunlar:

- Ülke olarak yükselen bir ekonomiye sahip olmamız sebebiyle, gelişmiş ekonomilere göre kendimize özgü farklı birçok özelliklerimiz mevcuttur.
- Risk düzenlemeleri konusunda köklü bir tarihe sahip değiliz. Risk yönetimine ilişkin ilk ve tek düzenleme 2001 yılında yayımlanmıştır. Dolayısıyla, risk düzenlemeleri konusunda kapatmamız gereken uzun bir mesafe bulunmaktadır.

Basel II uluslar arası finans sisteminin önemli bir oyun kuralı olmasının yanında AB içinde de tüm finansal kuruluşların tabi olacakları uluslarüstü bir düzenleme haline gelmiştir. Basel II'nin AB versiyonunun nihai metni çok yakında açıklanacaktır.

Türkiye, bir AB üye adayı olarak da Basel II'nin AB mevzuatındaki yansımalarını benimsemek ve uygulamak durumundadır.

Ayrıca, Basel II'ye geçiş Türk bankacılık sektörünün uluslar arası bankacılık sistemine entegrasyonu için değil, aynı zamanda uluslar arası kuruluşlara verdiğimiz taahhütlerin yerine getirilmesi açısından da büyük önem taşımaktadır.

Bu açıdan bakıldığında Basel II'ye geçiş geri dönülemez ve dışında kalınamaz bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır.

SON SÖZLER

Yeni bir riske dayalı sermaye rejimi olarak Basel-II önemli bir bölümü bizim gibi yükselen piyasalar için yeni olan birçok unsurdan oluşmaktadır.

Halen BDDK, Basel-II'nin uygulanması ile ilgili hususların belirlenmesi, gerekli koordinasyon ve yönlendirmenin sağlanması ve sorunların çözülmesi için gerekli çalışmaları yürütmektedir.

İlk olarak 2001 yılında yayımlanan iç denetim ve risk yönetim sistemlerine ilişkin yönetmelikle başlayan çalışmalar Basel-II nihai metninin yayımlanması ile hız kazanacaktır.

Basel-II'nin uygulanmasına ilişkin olarak BDDK sorumluluklarını; mevzuat çalışmalarının yapılması, gerekli komitelerin tesisi, bunların işlerliğinin sağlanması, sayısal etki çalışmaları, risk odaklı denetim çalışmaları, eğitim ve yayın faaliyetleri yoluyla yerine getirme çabası içerisindeyiz.

Biz Basel II'nin bugüne kadar bankaların tabi olduğu geleneksel mevzuat sisteminin bir parçası olmadığını, çağdaş bankacılık düzenlemelerinin ve denetiminin dayandığı risk yönetimi felsefesinin bir ürünü olduğunun bilinci içerisindeyiz. Bu bilinç içerisinde risk yönetimi felsefesinin ve kültürünün

gerek bankacılık sisteminde gerekse de BDDK'da yerleşmesi için çok önemli çalışmalar gerçekleştirilmesinin zorunluluğuna inanıyoruz.

Bugün burada kamuoyuna açıklanan yol haritasının sadece BDDK'nın değil bankaların ve ülkenin ilgili taraflarının katkılarıyla gerçekleştirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Dolayısıyla, yol haritası yalnızca BDDK'nın değil, tüm bankacılık sisteminin ve ülkemizin de Basel II'ye geçişine yönelik bir harita olarak görülmelidir. Burada yer alan çalışmalar, hedefine sadece BDDK'nın değil Basel II'den etkilenen tüm kesimlerin katkı ve destekleriyle ulaşabilecektir.

Bakanlığım olarak, BDDK'nın ve bankacılık sektörünün konuyu sahiplenmesinden ve bu konuda gösterdiği çabalarından duyduğumuz memnuniyetimizi ifade etmek istiyorum. TBB'nin ve bankaların çabalarını, desteklerini ve çalışmalarını takdirle karşılıyoruz.

Yol haritasının bankacılık sektörümüze, ülkemize ve BDDK'ya hayırlı olmasını ve bu zorlu çalışmayı yürütecek herkese de kolaylıklar diliyorum.